

Vlasveld: 'Roofmijtnamen waren voorheen Chinees voor me; nu ken ik ze op mijn duimpje'

Hortensiakweker zet roofmijt in tegen tripsplaag en ziet biologische bestrijding als dé toekomst

De naam bekt lekker, maar kwekers zijn allerminst blij met dit plaagdier: trips. Vooral de variant *Thrips setosus* laat sinds een paar jaar flink van zich horen in de hortensiateelt. Vijf hortensiakwekers werken sinds 2016 samen met Koppert aan een proef om te kijken of de biologische roofmijt *Amblydromalus limonicus*, met als handelsnaam Limonica, uitkomst biedt. Boom in Business bezoekt snijhortensiakweker Ronald Vlasveld in Boskoop, een van de vijf proefdeelnemers, met de vraag: Zet Limonica zoden aan de dijk tegen *Thrips setosus*?

Auteur: Santi Raats

6 min. leestijd

ACHTERGROND

Schadebeeld door het eitje van *Thrips setosus*.

Rondje door de kas

Vlasveld loopt voorop om zijn kas te tonen. Het is een plastic kas. 'Hier is het luchtvochtigheidspercentage hoger dan in een glazen kas. Dat is gunstig voor de inzet van de biologische bestrijder Limonica, want roofmijten houden daarvan', merkt Lek op. De kas wordt niet warm gestookt, dus het is er behoorlijk kil in november, ook nu we in onze winterjas naar binnen lopen.

Vlasveld wijst naar de plek waar hij het plaaginsect aantroef, naast de pomp. Nu is de kas leeg, maar toen stond het gewas metershoog. 'We konden in juli feitelijk niet effectief spuiten. Het gewas was te hoog om de trips écht goed te kunnen raken.'

Vlasveld en Lek denken niet dat het verschuiven van karren de tripsverspreiding in de hand werkt. Beiden denken aan een andere oorzaak voor de plotse tripsuitbraak bij Kwekerij Vlasveld. Vlak achter de plek met de pomp is ook zichtbaar dat de kas aan deze zijde een gedeeltelijk open structuur heeft; over de hele lengte van de kas loopt een gleuf van zo'n 20 cm hoog. 'Aan de andere kant is de kas gesloten, maar we kunnen die overzijde wel openzetten. Dan waait er een westenwind door de kas heen, waardoor ik hardere planten en sterkere en betere bloemen teel. Wij vermoeden dat de trips zich op deze wind zo rap heeft kunnen verspreiden.'

Rianne Lek weet wel hoe het zit. Ze legt uit: 'Thrips setosus is niet zo'n goede vlieger, maar hij kan wel kleinere afstanden zwermen op de wind. Echt

Het uitzetten van de roofmijt gebeurt met een handmatige verblazer op accu

van buitenaf komen ze niet aanwaaien. Nou ja, misschien wel figuurlijk; waarschijnlijk vinden de plaagdieren hun weg naar de productiebedrijven via import en via toeleveranciers van klein plantmateriaal. Men is zich over het algemeen nog niet zo bewust van *Thrips setosus*.'

App

Vlasveld zet al tien jaar biologische middelen in tegen spint, maar wijdt sinds de tripsuitbraak zijn vrije uurtjes aan zelfstudie. Een Koppert-app geeft informatie over welke roofmijten ingezet kunnen worden tegen welke plagen. Als Koppert-adviseur Lek over Limonica vertelt, valt hij haar meteen bij. 'Eerst waren de namen van de roofmijten echt Chinees voor me', lacht hij. 'Nu ben ik goed op de hoogte, want biologische bestrijding is de toekomst voor de kwekersbranche; daarvan ben ik heilig overtuigd.'

Thrips setosus, een plaag bij met name *Hydrangea*-telers.

Kweker Ronald Vlasveld en zijn collega's zijn nu druk bezig voor kerst met amaryllis en kerstkranen. Op 2 hectare kweekt hij voornamelijk *Skimmia* in het najaar en *Hydrangea* in het voorjaar. Hiervan was vorig jaar 500 vierkante meter besmet met de *Thrips setosus*-plaag. Hij vertelt: 'We troffen in de zomer van 2016 *Thrips setosus* aan op één beperkte plek aan de slootkant in onze kas, vlak bij het hok met de pomp. We hebben daarop in juli 2016 driekwart van de kas chemisch bespoten. Maar wat bleek? In september 2016 was de uiterste andere hoek van de kas, waar we niet hadden gespoten, zwaar aangetast. Het schadebeeld toonde grijs-zilveren strepen met donkere vlekken op het blad en de bloem. Ik had in die hoek van de kas gelukkig van tevoren al veel geoogst en leed dus niet denderend veel verlies, maar had toch een schadepost van een paar duizend euro. Vooral met het oog op de toekomst heb ik me vanaf toen direct op biologische bestrijding gericht. Roofmijten kunnen tussen het gewas door de trips bereiken, waar chemie dat niet kan.'

*Kweker Ronald Vlasveld en Rianne Lek van Koppert zijn eind november op zoek naar nog actieve exemplaren van de roofmijt *Amblydromalus limonicus*. Lek vindt een nog lopende roofmijt bij een temperatuur van onder de 10 graden Celsius.*

Toepassing

In het najaar van 2016 begon Vlasveld met het uitzetten van de roofmijt Limonica in zijn hele kas en ook een beetje buiten. 'Direct na ontvangst van de roofmijten; dat wordt aangeraden', licht Vlasveld toe. 'Ook hebben we direct voeding rondgespoten voor de roofmijt, om er zoveel mogelijk te laten overleven.'

Dit gebeurde met een zogeheten Mini-Airbug voor handmatige bestuiving. 'Vroeger werden roofmijten met de hand uitgestrooid. Nu verblaas je ze over een breedte van 3 tot 4 meter en een lengte van circa 2 meter met een verblaasapparaat dat werkt op accu.' Het verblazen gebeurt door een inwendige ventilator; dat gaat volgens Koppert op een gelijkmatige manier. Ook is er de Airbug, een verblazer aan een draaggordel die 4 meter vanaf het apparaat kan verblazen. Voor het grote werk is er de Airobug; dat is een verblazer met zelfrijdende geleider. Deze machine blaast roofmijten over een breedte van 10 tot 13 meter het gewas in en verplaatst zich automatisch met een snelheid van 20-40 meter per minuut via een monorail. De Mini-Airbug is voor Vlasveld het handigste, aangezien er geen paden in de kas lopen.

'Ik ben een uur bezig om de roofmijten in de kas uit te zetten en ook een uur om de voermijten uit te zetten', vertelt Vlasveld. 'De eerste weken zette

ik tweewekelijks een grote hoeveelheid uit en ik voerde deze bij met een voermijt. Daarna kon de tweewekelijkse hoeveelheid afnemen.' Lek voegt daaraan toe: 'Soms worden roofmijten ook met stuifmeel gevoerd, maar sommige trips voed je daar ook mee. Daarom hebben we in dit geval alleen voermijten gebruikt.'

Eerst grootste plaagdruk wegnemen

Van tevoren had hij alles chemisch behandeld, om zo schoon mogelijk te beginnen. 'Als er veel trips is, kun je de plaag biologisch niet meer oplossen. De grootste plaagdruk moet je eerst chemisch wegnemen', adviseert Lek. Vlasveld heeft in de kas enkele vangkaarten hangen tussen de planten, waarop mannetjes van de trips worden gevangen. 'Vangkaarten en vangplaten signaleren de aan-

*Waarschijnlijk heeft de westenwind door de kas van Vlasveld *Thrips setosus* snel verspreid.*

Ronald Vlasveld

Roofmijten komen ook tussen het hoge gewas, waar chemie niet goed bij kan komen

wezigheid van *Thrips setosus* of andere plagen en geven een schatting van de aanwezige hoeveelheid', legt Lek uit. 'Een tijdig signaal helpt om goed te kunnen ingrijpen.'

Tussendoor voert Koppert handmatig tellingen uit, maar de vijf kwekers kunnen ook spoelmonsters door Koppert in het lab laten testen op de aanwezigheid van trips, de roofmijt en de voermijt. 'Deze zomer heb ik tien takken naar het lab gestuurd', vertelt Vlasveld. 'Ik bleek toen nul *Thrips setosus* te hebben!'

Timing

In het voorjaar draagt het gewas kleinere blaadjes en kun je *Thrips setosus* in het kale hout het beste aanpakken, volgens Lek. 'Eerst chemisch, daarna

Rianne Lek

biologisch. In de zomer wordt effectief bestrijden wat lastiger door het hogere gewas. Ook wordt de trips steeds actiever bij hogere temperaturen. Bij 10 graden doet deze trips er dertig dagen over om van ei tot volwassene uit te groeien. Bij 25 graden doet hij er achttien dagen over. Dat kan voor een explosie zorgen.'

Voordat de proef met de vijf telers en de inzet van Limonica startte, heeft Koppert eerst labtesten uitgevoerd met verschillende roofmijten tegen *Thrips setosus*, vertelt Lek. *Amblydromalus limonicus* kwam als effectiefste uit de bus. '*Amblydromalus limonicus* legt nog eieren bij 13 graden Celsius en is ook actief bij lage temperaturen', verklaart Lek. 'Hierdoor kan Limonica effectief te werk gaan bij niet-stokende kwekerijen zoals Vlasveld.'

Afhankelijk van het gewas, zijn behalve *Amblydromalus limonicus* ook de roofmijt *Amblyseius swirskii* en de roofwants *Orius laevigatus* inzetbaar tegen trips. In de Koppert-app staan de juiste combinaties van roofmijten met andere bestrijdingsmiddelen en zijn de neveneffecten te zien van de verschillende combinaties. Zo kan Botanigard wel toegepast worden naast Limonica, maar moet je na het spuiten van Decis minimaal twaalf weken wachten met het inzetten van Limonica, omdat deze roofmijten erdoor aangetast en gedood kunnen worden. De roofmijt *Amblyseius swirskii* kan een week na toepassing van het middel *Actara* worden ingezet, maar de roofmijt *Amblydromalus limonicus* gaat dan dood.

Lange levensduur

Vlasveld heeft verder niets ondersteunends gesproken. Limonica heeft als voordeel dat het lagere temperaturen overleeft dan andere roofmijten. 'Bij 10 graden Celsius, eind september, zag ik nog roofmijten lopen', vertelt Vlasveld. Opeens slaakt Lek een blijde kreet. 'Kom kijken', zegt ze. De reden van haar blijdschap: in haar hand loopt een *Amblydromalus limonicus*, weliswaar niet meer heel beweeglijk, maar onmiskenbaar nog in leven. 'Het is eind november en onder de 10 graden Celsius. Wat zijn deze roofmijten sterk', stelt ze verwonderd vast. Dan kijkt ze Vlasveld aan, die naast haar staat. 'Het is maar goed dat je niet hebt besloten om in oktober nog een ronde chemisch te spuiten. Het is onwaarschijnlijk dat er toen nog trips rondliep.'

'Men is zich in de keten van import en toeleveranciers nog onvoldoende bewust van deze tripssoort'

Toekomst

Koppert blijft volgens Lek investeren in proeven, ook met andere roofmijten. Zo gaat het bedrijf volgend jaar een proef doen met de roofmijt *Montdorensis*. 'Deze roofmijt heeft in 2016-2017 goed werk verricht bij kweker Gommers in Bostel. De vijf betrokken kwekers willen allen uitbreiden met Limonica; dat is iets wat zeker is', zegt Lek tot slot. De roofmijten zijn verkrijgbaar via distributeur Agrocultuur.

Be social

Scan of ga naar:

www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-7278